

Allah: Âlemlerin Rabbi

19 Temmuz 2013

Hadisler

Übey b. Kâ'b'ın naklettiğine göre; müşrikler Hz. Peygamber'e (sav), "Yâ Muhammed! Rabbini bize tanıt." dediler. Bunun üzerine Allah Tebâreke ve Teâlâ İhlâs sûresini indirdi: "De ki, O Allah tektir, Allah Samed'dir. (O hiçbir şeye muhtaç değildir ama bütün varlıklar O'na muhtaçtır.) O, doğurmamış ve doğmamıştır. Hiçbir şey O'na denk değildir." (HM21538 İbn Hanbel, v, 133)

İbn Ömer'den rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (sav) yatağına yattığı zaman şöyle dua ederdi. "Bana yeten, beni barındıran, beni yediren ve içiren, bana iyilik edip (iyiliğini) arttıran, bana nimet verip (nimetini) bollaştıran Allah'a hamdolsun. Her hâl ve durumda Allah'a hamdolsun. Her şeyin Rabbi, hükümdarı ve ilâhı olan Allah'ım! Cehennemden sana sığınırım." (D5058 Ebû Dâvûd, Edeb, 97, 98)

Ebû Musa (el-Eş'arî) anlatıyor: Bir yolculuk esnasında Hz. Peygamber (sav) ile beraberdik. Her bir tepeye çıktığımızda (yüksek sesle) tekbir getiriyorduk. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu: "Kendinize gelin! Siz sağır olan ve burada bulunmayan birisine seslenmiyorsunuz. (Bilakis) Her şeyi işiten, gören ve çok yakın olan Allah'a sesleniyorsunuz." (B7386 Buhârî, Tevhîd, 9)

Ebû Mes'ûd (el-Ensârî) anlatıyor: Bir gün kölemi dövüyordum ki arkamdan birisi şöyle seslendi: "Şunu iyi bil Ebû Mes'ûd!" Bir de döndüm baktım ki Resûlullah (sav) bana şöyle söylüyor: "Şunu iyi bil Ebû Mes'ûd! Allah'ın sana karşı gücü, senin bu köleye karşı olan güç ve kuvvetinden çok daha fazladır." (T1948 Tirmizî, Birr, 30)

Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (sav), herhangi birimiz yatağına yattığında şöyle dua etmesini bize emrederdi. "Allah'ım! Göklerin ve yerlerin Rabbi! Rabbimiz, her şeyin Rabbi! Tane ve çekirdeği çatlatıp yaran! Tevrat, İncil ve Kur'an'ı indiren! Her türlü kötülük sahibinin şerrinden sana sığınırım. Onu perçeminden tutan (kudreti altında bulunduran) sensin. Sen Evvel'sin, senden önce hiçbir şey yoktur. Sen Âhir'sin, senden sonra da hiçbir şey olmayacaktır. Zâhir (varlığı delillerle apaçık olan) sensin, varlığı seninkinden daha aşikâr hiçbir şey yoktur. Bâtın (mahiyeti idrak edilemeyen, zâtı insanlar için gizli olan) sensin. Senin mahiyetinden daha gizli olan hiçbir şey yoktur." (T3400 Tirmizî, Deavât, 19; M6889 Müslim, Zikir, 61)

Açıklama

İnsanoğlu kendisini yoktan var eden ve kendisine sayısız nimet bahşeden Yüce Yaratıcı'nın zâtını ve mahiyetini hep merak etmiş; âyetleriyle, eserleriyle ve sıfatlarıyla bütün varlık âlemini

kuşattığı hâlde O'nun zâtı ve mahiyeti hakkında daha fazla bilgi edinmeye çalışmıştır. Bu nedenle de Allah Teâlâ hakkında çeşitli sorular üretmiştir. Birtakım tereddütlere yol açan bu tip soruların insan zihnine takılacağını bilen Sevgili Peygamberimiz, bu konuda ashâbını uyarmış ve böylesi sorulara muhatap olduklarında, "Allah birdir, hiçbir şeye muhtaç değildir, fakat her şey O'na muhtaçtır, O doğurmamış ve doğmamıştır. O'nun bir dengi de yoktur." demelerini istemiş, sonra da bu sorularla zihinlerini meşgul eden şeytandan, "Eûzü billâhi mine's-şeytânî'r-racîm" diyerek Allah'a sığınmalarını¹ emretmiştir. Nitekim bir kişi Ebû Hüreyre'ye gelerek "Allah bizi yarattı, peki Allah'ı kim yarattı?" diye sormuş, o bu sorudan rahatsız olmuş ve "Allah tektir ve Samed'dir. O doğurmadı ve doğmadı. Hiçbir şey O'na denk değildir." açıklamasını yapmıştır.² Çünkü Yüce Allah yaratılan varlıklara ve insana hiçbir şekilde benzemez. O'nun eşi ve benzeri yoktur. O bir anne ve babadan doğmamış, doğurmamıştır. O, var olmak ve varlığını devam ettirebilmek için başkalarına muhtaç da değildir. Sonradan yaratılan varlıklara has olan yeme, içme, uyuma, yorulma ve üreme gibi filler O'nun için söz konusu değildir. Bu bağlamda Sevgili Peygamberimiz her müminde doğru bir Allah tasavvuru oluşsun diye Kur'an'da bir âyeti; Âyetü'l-kürsî'yi vird edinmemizi murad etmiştir:³ "Allah, O'ndan başka tanrı olmayan, kendisini uyuklama ve uyku tutmayan, diri, her an yaratıklarını gözetip durandır. Göklerde ve yerde olan ancak O'nundur. O'nun izni olmadan katında şefaet edecek kimdir? Onların işlediklerini ve işleyeceklerini bilir, dilediğinden başka, ilminden hiçbir şeyi kavrayamazlar. Hükümrânlığı gökleri ve yeri kaplamıştır, onların gözetilmesi O'na ağır gelmez. O, yücedir, büyüktür."⁴

Allah'ın bir tek ilâh olduğunu yani kendisinden başka ilâh olmadığını kavrayamayan Mekke müşriklerine, Hz. Ömer'in Müslüman olması çok ağır gelmişti. Bu gelişme karşısında önlem almak için toplanıp, Peygamberimizin amcası Ebû Tâlib'e geldiler ve "Kardeşinin oğlu ile aramızda hüküm ver." dediler. Bunun üzerine Ebû Tâlib, Peygamberimizi çağırttı ve ona, "Bunlar senin kavmindendir. Senden mutedil olmanı istiyorlar. Kavminin üstüne fazla gitme." dedi. Peygamberimiz ne istediklerini sorduğunda, onlar "Bizimle ve ilâhlarımızla uğraşmayı bırak, biz de senin ilâhını ve senin peşini bırakalım." dediler. Bunun üzerine Peygamberimiz, "Söylediğiniz takdirde Araplara hâkim olacağınız, Arap olmayanları da egemenliğiniz altına alacağınız bir söz söyley misiniz?" dedi. Bunu duyan Ebû Cehil, "Babana rahmet, elbette onu hatta on katını bile söyleriz." dedi. Peygamberimiz, öyleyse "Allah'tan başka ilâh yoktur, sözünü söyleyin." buyurdu. Müşrikler, bunu söylemekten kaçınıp oradan gitmek üzere ayağa kalktılar ve "Bu, ilâhları bir tek ilâh mı yapıyor? Bir tek ilâh, bütün mahlûkatı nasıl kuşatır (onları idare etmeye nasıl yeter)?" diye söylendiler. Bu olay üzerine şu âyet-i kerimeler nâzil oldu:⁵ "Kâfirler, kendilerine içlerinden bir uyarıcının gelmesine şaşılar ve şöyle dediler: Bu, yalancı bir sihirbazdır. İlâhları bir tek ilâh mı yaptı? Gerçekten bu çok tuhaf bir şey!"⁶ Onların Allah'ın tek bir ilâh olması karşısındaki bu şaşkınlıklarına Allah (cc) şöyle mukabelede bulunur: "Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka tanrılar bulunsaydı, yer ve gök, (bunların nizamı) kesinlikle bozulup gitmişti. Demek ki, arşın Rabbi olan Allah, onların yakıştırdıkları sıfatlardan münezzehtir."⁷

Evet, Allah ancak bir tek Tanrı'dır, çocuğu olmaktan münezzehtir, göklerde olanlar da yerde olanlar da O'nundur.⁸ O, gökleri ve yeri örnekleri yokken yaratandır, her şeyi hakkıyla bilendir.⁹ ve O Allah ki, kendisinden başka hiçbir tanrı yoktur. Mülkün sahibidir, her türlü eksiklikten uzaktır, esenlik verendir, emniyete kavuşturandır, gözetip koruyandır, üstündür, istediğini yaptırır, büyüklükte eşi olmayandır. Allah, müşriklerin ortak koştukları şeylerden münezzehtir.¹⁰ Hiçbir kimse O'na denk değildir.¹¹ Hiçbir varlığa hiçbir şekilde muhtaç değildir.¹² O, tüm varlıkları beslediği hâlde beslenmeye ihtiyaç hissetmez.¹³ Bâkî kalacak olan yalnızca O'dur.¹⁴ O, yücedir, uludur.¹⁵ O, her türlü övgüye lâyık olan, şan ve şeref sahibidir.¹⁶ O, hayat veren, sonra öldürecek olan, daha sonra da tekrar diriltecek olandır.¹⁷ O, tektir.¹⁸ O, her şeyi ölçü ile yapıp yönlendirendir.¹⁹ O, yarattığı her şeyi iyi, güzel ve sağlam yapandır.²⁰ O, en doğru sözlü olandır.²¹ O, uyumaz, zaten O'na uyumak da yakışmaz.²² O, iyidir, güzeldir. İyiliği ve güzelliği sever. O, (isim, sıfat ve filleri itibariyle) temizdir, temizliği sever.²³

Âyet ve hadislerde bu şekilde anlatılan Cenâb-ı Hak, Sevgili Peygamberimiz tarafından "Çok bağışlayan, hükmünde galip olan, yerin, göklerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbi olan, mağlup edilemeyen ve daima galip olan bir tek Allah'tan başka ilâh yoktur."²⁴ şeklinde tanıtılmıştır. Hz. Peygamber, Rabbine şükranlarını ifade ederken de "Bana yeten, beni barındıran, beni yediren ve içiren, bana iyilik edip (iyiliğini) arttıran, bana nimet verip (nimetini) bollaştıran Allah'a hamdolsun. Her hâl ve durumda Allah'a hamdolsun. Her şeyin Rabbi, hükümdarı ve ilâhı olan Allah'ım! Cehennemden sana sığınırım."²⁵

"Allah'ım! Sen bütün noksanlıklardan uzaksın, tertemizsin, Cebrail ve meleklerin Rabbisin." buyurmuştur.²⁶

İnsan kendisini yaratan Yüce Allah'ın sadece zâtını ve mahiyetini değil, kendisine yakın olup olmadığını, O'nu aradığında nerede bulabileceğini, O'na seslendiğinde sesini işitip işitmeyeceğini de hep merak etmiştir. Böylesi bir meraktan olsa gerek, bir gün bir bedevî Hz. Peygamber'e gelerek "Rabbimiz bize yakın mıdır; O'na gizlice mi seslenelim? Yoksa uzak mıdır; O'na bağırarak mı seslenelim?" diye sormuş,²⁷ bunun üzerine Cenâb-ı Zü'l-Celâl, "Kullarım sana, beni sorduğunda (söyle onlara), ben çok yakınım. Bana dua ettiğinde ona karşılık veririm."²⁸ diyerek mukabelede bulunmuştur. "Nerede olsanız, O sizinle beraberdir. Allah yaptıklarınızı görür."²⁹ "Biz insana şah damarından daha yakınız."³⁰ âyetleriyle de Yüce Mevlâ, kullarına yakın olduğunu açıkça ifade etmiştir. Allah Resûlü de Hayber fethi dönüşünde her bir tepeyi aştıklarında yüksek sesle tekbir getiren arkadaşlarını uyarmış, "Kendinize gelin! Siz sağır olan ve burada bulunmayan birisine seslenmiyorsunuz. (Bilakis) Her şeyi işiten, gören ve çok yakın olan Allah'a sesleniyorsunuz."³¹ buyurarak Cenâb-ı Hakk'ın insana çok yakın olduğunu hatırlatmıştır. Hz. Peygamber ayrıca, Allah'ın, kulun zannettiği/tasavvur ettiği gibi olduğunu ve dua edenin duasına mutlaka icabet edeceğini haber vermiştir.³²

Kullarına yakın olan ve onları kuşatan Yüce Mevlâ, onların her hâlden haberdar olduğunu, hatta gizli konuşmalarını bile bildiğini vurgulamıştır: "Onlar, bizim onların sırlarını ve gizli

konuşmalarını işitmeyeceğimizi mi sanıyorlar?”³³ “(Habibim!) De ki: ‘İçinizdekileri gizleseniz de açığa vursanız da Allah onu bilir. Göklerde ve yerde olanları da bilir.’”³⁴ Hatta bırakın içinizden geçenleri ve yapıp ettiklerinizi bilmesini, gaybı da yalnızca Allah bilir. “Gaybın anahtarları Allah’ın yanındadır; onları O’ndan başkası bilmez. O, karada ve denizde ne varsa bilir; O’nun ilmi dışında bir yaprak bile düşmez. O, yerin karanlıkları içindeki tek bir taneyi dahi bilir.”³⁵

İnsana bu derece yakın olan, hatta onun gönlünden geçirdiklerini bile hakkıyla bilen Yüce Yaratıcı’yı gerçek mânâda tanımadıkları anlaşılan ikisi Sakîf kabilesinden biri Kureyş’ten üç kişi bir gün Kâbe’nin yanı başında tartışmaya başlamışlardı. Biri, “Ne dersiniz? Allah konuştuklarımızı işitiyor mu?” diye sordu. Diğeri, “Sesli konuşursak işitir; değilse işitmez.” diye karşılık verdi. Öteki de, “Açık konuştuğumuzda işitiyorsa, gizli konuştuğumuzda da mutlaka işitir.” diye müdahale etti. Bunun üzerine Allah Teâlâ, Fussilet sûresinin 22. âyetini indirdi: “Ve siz günahları işlerken kulaklarınızın, gözlerinizin, derilerinizin aleyhinizde şahitlik edeceklerini ümit etmiyor, onlardan hiçbir şeyinizi gizlemiyordunuz ve hatta sanıyordunuz ki, yaptıklarınızın pek çoğunu Allah bile bilmez.”³⁶

Her şeyi yaratan Yüce Mevlâ, mülkün de gerçek sahibidir: “Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah’ındır.”³⁷ Mülkü dilediğine verir, dilediğinden geri alır. Dilediğini yüceltir, dilediğini de alçaltır. Her türlü iyilik O’nun katındandır.³⁸ Hiçbir şey O’nun mülkünü artırmadığı gibi, hiçbir şekilde eksiltmez de.³⁹ Nitekim Allah’ın mülkünün sınırsızlığını anlatmak isteyen son Elçisi, O’nun cömertliğine vurgu yapmış⁴⁰ ve “Allah’ın gökleri ve yeri yarattığı günden beri bahşettiği nimetleri görmüyor musunuz? Şüphesiz bunca harcama O’nun elindeki nimetlerden hiçbir şey eksiltmemiştir.”⁴¹ buyurmuştur.

Kullarına ikram etme konusunda son derece cömert olan Allah, diğer taraftan onların günah işlemelerine, haramlara yaklaşmalarına da asla rıza göstermez: “Müminleri Allah’tan daha fazla fenalıklardan koruyan kimse yoktur. Müminlerin en büyük koruyucusu olduğu için Allah, açık gizli bütün çirkin işleri haram kılmıştır.”⁴² Hiç şüphesiz haram ve helâllerin apaçık ortaya konması da⁴³ Allah’ın müminleri korumasının bir tezahürüdür.

O, hata yapana tevbe kapısını devamlı açık tutandır. Hatta Peygamberimizin anlattığına göre, günahkâr bir kulun pişman olarak tevbe edip kendisine yönelmesine, ıssız bir çölde devesini kaybedip daha sonra devesini tüm eşyalarıyla birlikte bulan kimsenin sevinmesinden daha çok sevinir.⁴⁴ Çünkü O, çok affeden, çok bağışlayandır.⁴⁵ Bunun içindir ki, Allah Resûlü ümmetinden şu kelimelerle dua etmelerini istemiştir: “Allah’ım! Sen affedicisin, Kerîm’sin, affi seversin, beni affet.”⁴⁶

Diğer taraftan tüm dertlerin devası, tüm hastalıkların şifası O’ndandır. Derde duçar olanlara deva veren, hastalıkların pençesinde boğuşanlara şifa verendir O.⁴⁷ Ayrıca boynu bükük bir kulun el açarak yaptığı duaya icabet etmemekten, kendisine açılan elleri boş çevirmekten hayâ edendir O: “Şüphesiz sizin hayâ ve kerem sahibi Rabbiniz, kendisine el açıp yalvaran kulunun

ellerini boş çevirmekten hayâ eder.”⁴⁸ Daha da ötesi bahşettiği bütün bu lütuflar karşısında kullarının tüm azgınlıklarına, haddi aşmalarına, densizliklerine sabredendir O: “Hiçbir kimse (kendisi hakkında) duyduğu eza verici isnad ve iftiralara Allah’tan daha sabırlı değildir. (Kâfirler ve müşrikler) Allah’a oğul isnad ederler de Allah yine de onlara afiyet ihsan edip, rızık verir.”⁴⁹

O, kalplere de hükmeder, kalpleri evirip çevirir. Nitekim Ümmü Seleme’ye, “Ey müminlerin annesi! Resûlullah’ın senin yanında olduğu zaman en çok yaptığı dua ne idi?” diye sorduklarında, şu duayı aktarmıştır: “Ey kalpleri bir hâlden bir hâle çeviren Rabbim, benim kalbimi dinin üzere sabit kıl.” Ümmü Seleme anlatmaya devam ederek şöyle demiştir: Ben kendisine: “Ey Allah’ın Resûlü! Niçin bu duayı yapıyorsunuz?” diye sordum. Hz. Peygamber “Herkesin kalbi Allah’ın parmakları arasındadır. Dilediğini düzeltir, düzgün yola koyar, dilediğini ise kalbini kaydırarak yoldan çıkarır.” cevabını verdi ve Sonra Âl-i İmrân sûresinin 8. âyetini okudu: “O derin kavrayış sahipleri şöyle yakarırlar: Ey Rabbimiz! Bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi bu gerçeklerden bir daha saptırma, katından bize rahmet ver, şüphesiz bağış en çok olan sensin sen.”⁵⁰

O, çok güçlü ve kuvvetlidir.⁵¹ O’nun gücünün sınırı yoktur. O’nun için her şey kolaydır. “O bir şeyi dilediği zaman ona ‘Ol!’ der ve o da olur.”⁵² Ebû Mes’ûd el-Ensârî (ra) şöyle anlatıyor: Bir gün kölemi dövüyordum ki arkamdan birisi şöyle seslendi: “Şunu iyi bil Ebû Mes’ûd!” Bir de döndüm baktım ki Resûlullah (sav) bana şöyle söylüyor: “Şunu iyi bil Ebû Mes’ûd! Allah’ın sana karşı gücü, senin bu köleye karşı olan güç ve kuvvetinden çok daha fazladır.”⁵³ Allah’ın gücüne dikkat çeken Hz. Peygamber’e bir Yahudi gelip şöyle demişti: “Yâ Muhammed! Allah gökleri bir parmağında, yer tabakalarını bir parmağında, dağları bir parmağında, bütün ağaçları bir parmağında, öbür mahlûkları da bir parmağında tutar. Sonra, ‘Melik ancak benim (bütün kâinatın hükümdarı benim).’ diye seslenir.” Bu sözü işiten Resûlullah, azı dişleri görülünceye kadar güldü. Sonra da “Allah’ın gücünü, kadrini O’na lâayık olacak bir surette hakkıyla takdir edemediler.”⁵⁴ âyetini okudu.⁵⁵ Dünyada gücünün ve kudretinin sınırı olmayan Allah (cc) kıyamet gününün de sahibi ve tek hâkimidir.⁵⁶ “O, gökleri ve yeri hak (ve hikmet) ile yaratandır. ‘Ol!’ dediği gün her şey olur.” O’nun sözü gerçektir. Sûr’a üflendiği gün de hükümler O’nundur. Gizliyi ve açığı bilendir, hikmet sahibidir, her şeyden haberdardır.”⁵⁷

Hz. Peygamber, din gününün sahibi olan Allah Teâlâ’nın, kıyamet gününde insanları mahşer meydanında toplayıp, “İşte melik benim! Hani yeryüzünün melikleri nerede?” diye hitap edeceğini bildirmiştir.⁵⁸ Bu sahneye dikkat çeken Sevgili Peygamberimiz, “Sizden her bir kimseyle Rabbi, arada bir tercüman ve Rabbini görmesini engelleyen bir perde olmaksızın konuşacaktır.”⁵⁹ müjdesini vermiştir.

O, âdildir, adaletle hükmedendir.⁶⁰ Asla kullarına karşı zalim değildir. Hiçbir zaman zulmetmez.⁶¹ Bunun için kötülük yapanlara yaptıkları kadar ceza verecektir.⁶² Ancak kulları kendi kendilerine yazık etmişlerdir.⁶³ O’nun adalet terazisi hep kullarının lehine ağır basmaktadır. Bu nedenle “Kim bir iyilik getirirse ona bundan daha hayırlı karşılık vardır. Kim bir

kötülük getirirse, o kötülükleri işleyenler, ancak yaptıkları kadar ceza görürler.”⁶⁴ buyurmaktadır.

O, kullarına karşı son derece şefkatli,⁶⁵ merhametli, merhamet edenlerin de en merhametlisidir.⁶⁶ O’nun merhameti gazabını geçmiştir.⁶⁷ O, yaptıkları yüzünden insanları hemen cezalandırmayıp, akıllarını başlarına almaları için onlara mühlet verendir. Eğer yaptıkları hata, kusur ve isyanlardan dolayı onları hemen cezalandırırsaydı, yeryüzünde hiçbir canlı kalmazdı.⁶⁸ Kullarına olan şefkat ve merhameti nedeniyle O, kulun işlediği kötülükleri, günahları, ayıpları ve kusurları örter, onları gizler.⁶⁹ Allah’ın merhameti o kadar geniş, o kadar kuşatıcıdır ki, Sevgili Peygamberimiz bu durumu şu sözleriyle açıklamıştır: “Allah, rahmeti yüz parça yaratmış, doksan dokuzunu kendi katında tutmuş, yeryüzüne sadece bir parçasını indirmiştir. İşte bütün mahlûkat bu bir parça merhametle birbirlerine acırlar. Bir hayvan bile (bu bir parçacık rahmetin eseri olarak yavrusunu emzirirken) üzerine basarım endişesiyle ayağını kaldırır.”⁷⁰

O’nun azabı, hak edenler için çok şiddetli, cezalandırması çok çetindir.⁷¹ Buna dikkat çekmek için Yüce Mevlâ şu ifadeleri kullanmıştır: “Onu (Allah’ın azabını) gördüğünüz gün, her emzikli kadın emzirdiği çocuğu unuttur, her gebe kadın çocuğunu düşürür. İnsanları da sarhoş bir hâlde görürsün. Oysa onlar sarhoş değildirler. Fakat Allah’ın azabı çok dehşetlidir.”⁷²

Hiçbir insan dünyada O’nu görmeye muktedir değildir. Nitekim Yüce Mevlâ bu gerçeği ifade etmek için “Gözler O’nu göremez, hâlbuki O, gözleri görür.”⁷³ buyurmuştur. Müminlerin annesi Hz. Âişe “Her kim, ‘Muhammed dünya gözüyle Rabbini gördü.’ derse en büyük yalanı söylemiş olur.”⁷⁴ diyerek Hz. Peygamber’in bile dünyada Rabbini görme konusunda diğer insanlardan farklı olmadığını belirtmiştir. Nitekim Hz. Musa (as) Rabbini görmek istemiş ancak buna gücü yetmemiştir. O sahneyi Yüce Mevlâ şu şekilde tasvir etmektedir: “Musa tayin ettiğimiz vakitte (Tûr’a) gelip de Rabbi onunla konuşunca, ‘Rabbim! Bana (kendini) göster, seni göreyim.’ dedi. (Rabbi) ‘Sen beni asla göremezsin. Fakat şu dağa bak, eğer o yerinde durabilirse sen de beni göreceksin!’ buyurdu. Rabbi o dağa tecelli edince onu paramparça etti, Musa da baygın düştü. Ayılınca dedi ki, ‘Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, sana tevbe ettim. Ben inananların ilkiyim.’”⁷⁵

Dünya gözüyle insanların asla göremeyeceği Yüce Allah’ı, inananlar en büyük mükâfat olarak âhirette göreceklerdir. Bunu merak eden bir grup sahâbe Resûlullah’a gelerek, “Ey Allah’ın Resûlü, biz kıyamet gününde Rabbimizi görebilecek miyiz?” diye sormuşlardı. Resûlullah, “Siz on dördüncü gecede ayı görmek için itişip kakışarak birbirinize zahmet verir misiniz?” diye sorduğunda sahâbîler: “Hayır Yâ Resûlallah” diye karşılık vermişlerdi. “Siz güneşin önünde hiçbir bulut yokken onu görme hususunda birbirinize sıkıntı verir misiniz?” dediğinde, “Hayır, Yâ Resûlallah!” demişlerdi. Bunun üzerine Allah Resûlü, “Siz (cennette) Rabbinizi, işte böyle göreceksiniz.” buyurdu.⁷⁶

Rabbimiz tektir. O'nun eşı ve benzeri yoktur. O doğmamış ve doğrulmamıştır. O hiçbir varlığa muhtaç olmadığı hâlde bütün varlıklar O'na muhtaçtır. O'nun varlığının başlangıcı ve sonu yoktur. O, zâtında, sıfatlarında ve fiillerinde sonradan yarattığı varlıklara benzemez. Bütün noksan sıfatlardan münezzehtir/uzak, bütün kemal sıfatlara sahiptir. O, kullarına karşı çok merhametli, çok şefkatlidir. O, kullarına çok yakın olan, kendisine yakarıştaki bulunanın feryadını işiten, kendisinden isteğı olanın dileğini yerine getirendir. O, kullarına karşı çok cömerttir. Tüm hatalarına karşı kullarını affeden, onların tevbelerini kabul edendir. Kâinatta olup biten her şey O'nun dilemesiyledir. O, bir şeyin olmasını dilediğinde sadece "Ol!" der, o da olur. O'nun izni olmaksızın ağaçtaki kuru bir yaprak bile düşmez. Yerde ve göklerde ne varsa hepsi O'nundur. O'nun gücü her şeye yeter. Gören, gözetten, duyan, işiten, acıyan, seven O'dur.

Bu bağlamda Sevgili Peygamberimiz müminin bilincinde oluşturmak istediğı Allah tasavvurunu her müminin yatacağı zaman okumasını tavsiye ettiğı şu dua ile açık bir şekilde ortaya koymaktadır: "Allah'ım! Göklerin ve yerlerin Rabbi! Rabbimiz, her şeyin Rabbi! Tane ve çekirdeğı çatlatıp yaran! Tevrat, İncil ve Kur'an'ı indiren! Her türlü kötölük sahibinin şerrinden sana sığınırım. Onu perçeminden tutan (kudreti altında bulunduran) sensin. Sen

Evvel'sin, senden önce hiçbir şey yoktur. Sen Âhir'sin, senden sonra da hiçbir şey olmayacaktır. Zâhir (varlığı delillerle apaçık olan) sensin, varlığı seninkinden daha aşikâr hiçbir şey yoktur. Bâtın (mahiyeti idrak edilemeyen, zâtı insanlar için gizli olan) sensin. Senin mahiyetinden daha gizli olan hiçbir şey yoktur."77

Kaynak notları

- 1 D4722 Ebû Dâvûd, Sünne, 18.
- 2 HM9015 İbn Hanbel, II, 388.
- 3 T2879 Tirmizî, Fedâilü'l- Kur'ân, 2.
- 4 Bakara, 2/255.
- 5 KC15/62 Kurtubî, Tefsîr, Xv, 62.
- 6 Sâd, 38/4-5.
- 7 Enbiyâ, 21/ 22.
- 8 Nisâ, 4/171.
- 9 En'âm, 6/101.
- 10 Haşr, 59/23.
- 11 İhlâs, 112/4.

- 12 Ankebût, 29/6.
- 13 En'âm, 6/14.
- 14 Rahmân, 55/26-27.
- 15 Bakara, 2/255.
- 16 Hûd, 11/73.
- 17 Hac, 22/66.
- 18 İhlâs, 112/1.
- 19 A'lâ, 87/3.
- 20 Secde, 32/7.
- 21 Nisâ, 4/87.
- 22 M445 Müslim, Îmân, 293.
- 23 T2799 Tirmizî, Edeb, 41.
- 24 NS7688 Nesâî, es-Sünenü'l- kübrâ, Ta'bîr, 17.
- 25 D5058 Ebû Dâvûd, Edeb, 97, 98.
- 26 M1091 Müslim, Salât, 223.
- 27 İT1/506 İbn Kesîr, Tefsîr, I, 506.
- 28 Bakara, 2/186.
- 29 Hadîd, 57/4.
- 30 Kâf, 50/16.
- 31 B7386 Buhârî, Tevhîd, 9.
- 32 T2388 Tirmizî, Zühd, 51.
- 33 Zuhruf, 43/80.
- 34 Âl-i İmrân, 3/29.
- 35 En'âm, 6/59.
- 36 T3248 Tirmizî, Tefsîru'l- Kur'ân, 41.
- 37 Nisâ, 4/131.

- 38 Âl-i İmrân, 3/26.
- 39 T2495 Tirmizî, Sıfatü'l- kıyâme, 48.
- 40 T2799 Tirmizî, Edeb, 41.
- 41 B7411 Buhârî, Tevhîd, 19.
- 42 B4637 Buhârî, Tefsîr, (A'raf) 1.
- 43 D3329 Ebû Dâvûd, Büyû', 3.
- 44 T2498 Tirmizî, Sıfatü'l- kıyâme, 49.
- 45 Hac, 22/60.
- 46 T3513 Tirmizî, Deavât, 84.
- 47 B5675 Buhârî, Merdâ, 20.
- 48 İM3865 İbn Mâce, Dua, 13.
- 49 B7378 Buhârî, Tevhîd, 3.
- 50 T3522 Tirmizî, Deavât, 89.
- 51 Bakara, 2/20.
- 52 Yâsîn, 36/82.
- 53 T1948 Tirmizî, Birr, 30.
- 54 En'âm, 6/91.
- 55 B7414 Buhârî, Tevhîd, 19.
- 56 Fâtîha, 1/3.
- 57 En'âm, 6/73.
- 58 B7382 Buhârî, Tevhîd, 6.
- 59 B7443 Buhârî, Tevhîd, 24.
- 60 Mü'min, 40/20.
- 61 Âl-i İmrân, 3/108.
- 62 Mü'min, 40/40.
- 63 Âl-i İmrân, 3/117.

64 Kasas, 28/84.

65 Bakara, 2/207.

66 Yûsuf, 12/64.

67 T3543 Tirmizî, Deavât, 99.

68 Fâtır, 35/45.

69 N407 Nesâî, Gusûl, 7.

70 M6972 Müslim, Tevbe, 17.

71 Mâide, 5/98.

72 Hac, 22/2.

73 En'âm, 6/103.

74 B3234 Buhârî, Bed'ü'l- halk, 7.

75 A'râf, 7/143.

76 M451 Müslim, Îmân, 299.

77 T3400 Tirmizî, Deavât, 19; M6889 Müslim, Zikir, 61.

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Hadislerle İslâm, 1. Cilt, s. 205–216